

Exam. Code : 214903

Subject Code : 5294

M.A. (Music Vocal) Semester—III
MUSIC AS A COMMERCIAL ART
Paper—X

Time Allowed—3 Hours] [Maximum Marks—100

Note :- Attempt any **five** question. All questions carry equal marks.

1. What do you understand by Commercial Art ? Justify your answer with examples.
2. Is it possible to teach different methods of Vocal Music with the help of audio visual aids ?
3. What is the scope of music if a student opts for music as a career ?
4. What is the role of computer in music ?
5. What do you understand by Folk Orchestra ? What are the basic requirements and principles of preparing Folk Orchestra ?
6. How far the AIR is helpful and useful in promoting Indian Music ?
7. Explain the term multimedia. In which manner multimedia is promoting 'Indian Classical Music' ?
8. Give the evolution and principles of sound recording.

(Punjabi Version)

ਨੋਟ : ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅੰਕ ਸਮਾਨ ਹਨ।

1. ਵਪਾਰਕ ਕਲਾ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ ? ਆਪਣੇ ਉੱਤਰ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਸਹਿਤ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰੋ।
2. ਕੀ ਆਡੀਉ-ਵਿਜ਼ੁਅਲ ਏਡਸ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਵੋਕਲ ਸੰਗੀਤ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਧੀਆਂ ਸਿਖਾਉਣਾ ਸੰਭਵ ਹੈ ?
3. ਜੇ ਇੱਕ ਪਾਠ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸੰਗੀਤ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇ-ਖੇਤਰ ਕੀ ਹੈ ?
4. ਸੰਗੀਤ ਵਿੱਚ ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੀ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ ?
5. ਲੋਕ ਆਰਕੈਸਟਰਾ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ ? ਲੋਕ ਆਰਕੈਸਟਰਾ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਦੀਆਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤ ਕੀ ਹਨ ?
6. ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਨੂੰ ਬੜਾਵਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. ਕਿਸੇ ਤੱਕ ਸਹਾਇਕ ਅਤੇ ਉਪਯੋਗੀ ਹੈ ?
7. ਮਲਟੀਮੀਡੀਆ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। ਮਲਟੀਮੀਡੀਆ ਭਾਰਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸੰਗੀਤ ਨੂੰ ਕਿਹੜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬੜਾਵਾ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ?
8. ਆਵਾਜ਼ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸੋ।

(Hindi Version)

नोट :— कुल पाँच प्रश्न करें। सभी प्रश्नों के समान अंक है।

1. वाणिज्यिक कला से आप क्या समझते हैं ? अपने उत्तर की उदाहरण सहित पुष्टि करो।
2. क्या ऑडियो-विजुअल एड्स की सहायता से गायन संगीत की विभिन्न विधियां सीखाना संभव है ?
3. यदि एक पाठ के रूप में एक विद्यार्थी संगीत का चयन करता है तो संगीत का विषय-क्षेत्र क्या है ?
4. संगीत में कम्प्यूटर की क्या भूमिका है ?
5. लोक ऑर्केस्ट्रा से आप क्या समझते हैं ? लोक ऑर्केस्ट्रा की तैयारी की बुनियादी ज़रूरतें तथा सिद्धांत क्या है ?
6. भारतीय संगीत को बढ़ावा देने में ए.आई.आर. कहां तक सहायक और उपयोगी है ?
7. मल्टीमीडिया शब्द की व्याख्या करो। मल्टीमीडिया भारतीय शास्त्रीय संगीत को किस ढंग से बढ़ावा दे रहा है ?
8. आवाज़ रिकॉर्डिंग के विकास और सिद्धांतों को बताइए।